

İÇTEN DENETİMLİ ÇOCUK

Çocuklar dış dünya ile tanışmaya ve ilişki kurmaya başladıkları zamandan itibaren kontrol edilmeye ihtiyaç duyarlar. Anne babalar zarar görmesi kaygısı ile bebeklik döneminden ergenlik dönemine kadar çocuklarını gözetim altında tutarlar. Çocuk, her türlü davranışına ve tepkisine karşı ailenin geri bildirimini alır. Böylece anne ve babasının nelerden hoşlandıklarını, hangi durumlara izin vermeyeceklerini fark etmeye başlar. Bu kontrol mekanizması bebeklikte, çocuğu korumaya yardımcı olurken ilerleyen yaşlarda fazla korumacı tutumun bireyselleşme ve özgüven gelişimine engel olabilir.

Evdeki kuralları öğrenmiş olan çocuk, yeni toplumsal kuralları eğitim kurumlarında öğrenmeye devam eder. İç denetimli olma, yaşanan bir durum karşısında çocuğun davranışlarının sonuçlarının sorumluluğunu alması anlamına gelir. Kendi kendini kontrol edebilmek ise zamanla öğrenilebilen bir durumdur.

Sınavdaki başarısızlıklarının sebebini öğretmen kaynaklı gören çocukların bir sonraki sınavda da başarısızlıklarını devam ettirdikleri gözlenmiştir. Oysa başarısızlığın sebebini kendisi olarak gören çocukların bir sonraki sınavda daha başarılı olmuşlardır. Bu durum kişinin eksiklerinin farkında olması ve bu eksikleri tamamlayabilmek için iç motivasyonun yüksek olmasından kaynaklanmaktadır. Sorun dışsal kaynaklı olarak görüldüğünde çözüm üretme stratejilerinde azalır ve kişi "Ben bu problemi çözmek için ne yapabilirim?" cümlesini kurmaktan kaçınır.

Çocuğa öz denetim kazandırmak ile özgüven kazandırmak neredeyse aynı anlama gelmektedir. Sorumluluk, özgüven ve özdenetim kazandırmanın yolu davranışları sürekli hatırlatmak değildir. Çünkü ne yapması gerektiği söylenen çocuk aslında sürekli “ne yapmadığı” hatırlatılan çocuktur. Sorumlulukları sıkça hatırlatılan çocuk ancak otorite figürü varsa (bir yetişkin, anne, baba, öğretmen) uygun davranır. Otorite figürü olan anne evde yokken çocuk ödevlerini yapmayı aksatabilir. Sınıf öğretmenin kurallarına uyan ve sorun çıkarmayan çocuk branş öğretmenin dersinde kontrolsüz davranabilir.

Bunun yerine çocuğun başarılı olduğu yanlarını ön plana çıkarmak, başarısız olduğu taraflarını güçlendirmek için çocuğun yaşına uygun sorumluluk vermek, teşvik etmek ve güvenmek gerekir. İstenen davranışı sergilediği zaman takdir etmek ve övmek de bu işin altın kuralıdır. Sorumlulukları ile ilgili kontrolü ele almak, sorumluluk sahibi olmak başarıyı getirir.

Ailenin belirli sorumlulukları vermesi yoluyla çocuğun kendi davranışlarının sorumluluğunu alma becerisi gelişir. Biri olmadan diğeri varlığını tamamlayamaz. İçsel motivasyona (denetime) sahip çocuğun özgüven gelişimi hem sorumluluk gelişimi hem özdenetim gelişimi hem de benlik algısı olumlu etkilenmekte ve gelişmektedir.

“Çocuklar göremeyeceğimiz bir zamana gönderdiğimiz canlı mesajlardır”